

spirala*

relja dražić

Kada sfinga, dakle ona čiji se cvet zove sunovrat, ponovo progovori, teraće buve repom lische: Te-banca i tudina mimogrednika presreće glas koji mu nosi smrt ne samo ako opet ne prepozna sebe; moraće znati i onog koji za sve rastvara svet. Gluv će na mestu ostati i bez školjki (i bez gluvoče), a koji čuje, dumaće nad rečima:

1

»Tripit k'o prutom
prasnulo o vrata.

Na smrtni rodi se znak,
da živi mrenjem.

2

Sin, a koprivom,
kao kćer je,
triput, za alčicu od zlata,
nažari mu baba uvo,

i životom kao smrću
da je jak.

3

I od kamen mu sudbine,
i od čelik veka,
mekano da paperje,
da zlatali zvez.

4

I da sila mu je data,
bodar iz neprebol-dubine,
izroni li,
svima da je za lek.«

— Kaži čoveče, ko li je taj?

Lele i kuku namerniku. No čak i kad bude kolutala očima sove, sačkaće svog presuditelja.
Sin će kraljičin znati, da bi joj postao muž.
I kada naide, senka u sandalama boje prašine druma,
odgovor kliznuće bez mucanja: — To je pesnik!
Jer taj živi umirući
kao žena radja
(život podaruje, novo biće stvara).
Paperjastom dušom
staljuje zvono od tuča,
te ono zlatno sad zvoni tiho,
no dugo.
Neprebol taj ne preboleva
već na površini mu pliva
bez tikvi oko pasa.
Dok pliva dotle leži.
Kad udovi mu malakšu
zlatni zvon umine.
I sfigna će opet u sunovrat.

NAPOMENE PRIREDIVAČA

*Odlomak iz rukopisa nađenog u trosobnom stanu s dva balkona.
**Više igranjem slučaja, ili sticajem okolnosti, nego planiranim istraživanjem koje bi moglo biti potaknuto znacima navoda što uokviruju stihovan zagotonik, priredivač je utvrdio da se ova u slovo poklapa s pesmom Momčila Nastasijevića -On-. Ne baš nezanimljivo otkrive suću nas tako s novom zagotonikom.

Nastasijevićeva pesma objavljena je posthumno. Tek 1938. Ako su tačni podaci do kojih sam došao, onda je ovaj rukopis teško mogao nastati u toj ili posle te godine.

opaska

tatjana lukić

arturu š, staroj beštiji

odista
bivalo je tako
namjesto mudrosti ljubila je
žena vjerno oduvijek mudrace

opremala ih za trgove i gozbe
što ostaše za nju nerazuman pir
njihove mantije
sa bijelim svojim noćnim košuljama
nije spremala u iste škrinje

ali čekaj stara Ilio
mani mudro lajanje
i odloži sram

ako imaš šta imati trebaš
priđi mirno ksantipi
i svuci joj veo

to što čamliiza njena gnjeva
moglo bi ti utihnuti i najžešću riječ

grehotne

1

zanemariti kamen
ne slušati vodu

slijedom svoje sjeni

govoriti govoriti
sam se svome uhu umiljavat
na jedan jezik jedan špat
priviči grlo i sluš

mimo svega
što ista uđa ne pronosi svjetom
kao pored utvare kao
pored čuda od koga oči odviklesmo
proći slijepo

zar bi nas bilo bez busanja u prsa
ja sam ovo i
ovo čelo moje jedino
i ovo srce
ni u kojoj drugoj spilji pohranjeno

čini se dobar
ovaj zaborav i nehaj

još bismo pod sebe mokrili
da ga nije
još se u pešeni koprcali

zar bi se iz jasala skotrljali
znajući da bolimo zemlju koracanjem
da joj vijenac — ranu rezbarimo trkom

prevedena proza

susedi

rejmond karver

Bil i Arlin Miler su bili srećan par. Ali povremeno su osećali da su u njihovom krugu poznanika jedino oni nekako zaobiđeni, i da je Bilu ostalo samo da pazi na svoje knjigovodstvene obaveze, a Arlini da brine o sekretarskim dužnostima. Razgovarali su katkad o tome, praveći uglavnom poređenje sa životom svojih suseda, Herijetom i Džimom Stoun. Milerovima se činilo da su Stounovi živeli punijim i sjajnijim životom, sasvim različitim od njihovog. Stounovi su uvek izlazili na večere ili su priređivali sedeljke kod kuće, ili su potovali širom zemlje u vezi sa Džimovim poslom.

Stounovi su stanovali na istom spratu s Milerovima. Džim je radio kao trgovski putnik u fabriци za mašinske delove i često mu je uspevalo da sjedini posao sa zadovoljstvom, pa će i ovom prilikom Stounovi provesti na putu deset dana, prvo u Šajenu, a potom u Sent Luisu, u poseti rodacima. Dok budu odsutni, Milerovi će paziti na njihov stan, hraniti Kiti i zalivati cveće.

Bil i Džim su se rukovali pored kola. Herijet i Arlin su obujmile jedna drugu oko laktova i ovlaš se poljubile u usta.

»Lepo se provedite«, Bil reče Herijetu.

»Hoćemo«, reče Herijet. »I vi se dobro provedite, deco.«

Arlin klimnu glavom.

Džim joj namignu. »Zdravo, Arlin. Pazi na strog.«

»Hoću«, reče Arlin.

»Lepo se provedite«, reče Bil.

»Ne brini«, reče Džim i lagano potapša Bila po ruci. »Hvala vam još jednōm.«

Stounovi su mahali dok su se kola udaljavala. I Milerovi su mahali.

»E«, reče Bil, »voleo bih da to mi odlazimo.«

»Dobro bi nam došao odmor«, reče Arlin. Prihvati mu je ruku i obavila je oko svog struka dok su se uspinjali stepeništem do stana.

Pose večeri Arlin reče: »Ne zaboravi — prve večeri Kiti dobija konzervu s ukusom jetre«. Stajala je u kuhinjskim vratima i savijala rukom vezeni stolnjak koji joj je Herijet donela prošle godine iz Santa Fea.

Bil duboko uzdahnu dok je ulazio u stan Stounovih. Vazduh je već bio težak i pomalo sladnjikav. Sat

u obliku sunca iznad televizora pokazivao je pola devet. Setio se kako je Herijet donela taj sat, kako je prešla preko hodnika da bi ga pokazala Arlini, kako ga je ljuškušala i pričala mu kroz ukrasni papir kada je beba.

Kiti protrije njušku o njegove papuče i potom se prevrnu na bok, ali je brzo skočila kada se Bil uputio prema kuhinji i odabrazio jednu od konzervi naslaganih na bleštavoj sudoperi. Ostavivši mački da gricka svoju porciju, krenuo je u kupatilo. Pogledao je ogledalu, onda zatvorio oči, a onda ih otvorio. Otvorio je ormardić s lekovima. Našao je kutijicu s pilulama i pročitao nalepnici: Herijet Stoun. Svakog dana po jedna prema uputstvu, i stavio je u džep. Vratio se u kuhinju, napunio bokal s vodom i vratio se u dnevnu sobu. Zalio je biljke, spustio bokal na tepih i otvorio bife. Dohvatio je flašu »Čivas rigala«. Otpio je dva gutljaja iz flaše, obrasio usne o rukav i vratilo flašu u bife.

Kiti je spavala na sofi. Pogasio je svetla, lagano zatvorio i proverio vrata. Imao je osećaj da je nešto ostavio.

»Šta te je zadržalo?« rekla je Arlin. Sedela je podvijenih nogu i gledala televiziju.

»Ništa. Igrao sam se s Kiti, reče on, pride joj i dotače joj grudi.

»Hajdemo u krevet, dušo«, reče.

Narednog dana Bil je iskoristio samo deset od dvadeset minuta popodnevnog odmora, i izasao je s posla u petnaest do pet.

Parkirao je kola upravo kada je Arlin iskočila iz autobusa. Sačekao je da uđe u zgradu, a onda ustrčao uz stepenice i uhvatio je kada je iskočila iz lifta.

»Bil! O bože, baš si me uplašio. Poranio si«, reče ona.

On sleže ramenima. »Nisam imao šta da radim«, reče on.

Ona mu prepusti svoj kluč da otvari vrata. On pogleda vrata na suprotnom kraju hodnika pre nego što je ušao za njom.

»Hajdemo u krevet«, reče on.

»Sada?« Ona se nasmeja. »Šta te je spopalo?«

»Ništa. Skini se.« Nezgrapno ju je opipao, i ona reče: Pobogu, Bile.

On otkopča svoj kaiš.